

SDE üldised seisukohad KOV 2013 platvormis

KOV rollist riigihalduses

Riik vajab tugevat kohalikku tasandit. Sotsiaaldemokraatide arvates ei ole kohalik omavalitsus pelgalt avalike teenuste osutamise instrument vaid eelkõige kohalike inimeste ja kohalike kogukondade õigus kohapealset elu ise korraldada. Tugev kohalik tasand ja detsentraliseeritud riigihaldus on ainus vahend demokraatia tagamiseks, piirkondade arengupotentsiaali rakendamiseks ning hädavajalik inimeste ja kogukondade algatus - ja vastutusvõime avaldamiseks ühiskondlikus elukorralduses.

Haldusreformist ja riigireformist

SDE ei poolda omavalitsuste füüsilist liitmist ilma, et toimuks põhimõttelisi muudatusi omavalitsuskorralduses ja riiklikus kohahalduses üldisemalt. Euroopa kohaliku omavalitsuse harta vaimus ning teadmises, et Eesti vajab nii kogukondliku esindusdemokraatiat, kui ka efektiivseid ja võrdselt kättesaadavaid avalikke teenuseid, on sotsiaaldemokraadid seisukohal, et esimene samm omavalitsusliku reformi teel peab olema omavalitsusliku koostöö tugevdamine läbi maakondliku omavalitsusliidu institutsiooni jõustamise. Sotsiaaldemokraatide nägemuses koondub omavalitsusliku halduse raskuskese just maakonna tasemele. Omavalitsusliitude tugevdamine eeldab nii juriidilise staatuse muutmist, omavalitsuslike ühistegevuste finantseerimise korraldamist omavalitsusliitude kaudu kui ka omavalitsusliku iseloomuga funktsioonide üleandmist maavalitsustest omavalitsusliidule. Näeme jätkuvat vajadust omavalitsuste vabatahtliku liitumise soodustamiseks. Pikemas perspektiivis näeme vajadust maakondliku omavalitsuse taastamiseks.

Riik – kov suhtest, KOV rahastamisest

Kohaliku omavalitsuste autonoomia tagamine on olulisim ülesanne omavalitsuste tugevdamisel. Keskvalitsus peab suhtuma omavalitsustesse kui võrdsetesse partneritesse riigi elu korraldamisel. Omavalitsuste finantsautonoomia on esimene kriteerium, mis tuleb täita, selleks et üldse omavalitsuslikust iseseisvusest rääkida saaks. Omavalitsustele pandud ülesanded peavad olema tagatud vajalike rahaliste vahenditega. Sotsiaaldemokraadid taotleavad kohalike omavalitsuste finantsautonoomia tugevdamist, sealhulgas kohalike maksude kehtestamise õiguse laiendamist, riiklikest maksudest osa suunamist kohalikesse eelarvetesse, üksikisiku tulumaksu ning maamaksu kujundamist tegelikeks kohalikeks maksudeks.

KOV tähelepanu fookusest

2013 aasta kohalike omavalitsuse valimiste eel on nii Eesti riigil tervikuna ja ka kohalikel omavalitsustel ees mitmeid suuri väljakutseid.

Kõige esimene neist on taastada inimeste usaldus avaliku valitsemise vastu, taastada inimeste usk ausa ja avatud juhtimise võimalikkusesse.

Teiseks väljakutseks on väljarände vähendamine. Väljarände vähendamiseks on kolm põhilist moodust - lastele ja noortele suunatud avalike teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamine, keskkonna loomine kohaliku majanduse arenguks ja töökohtade tekkeks ning liikuvuse tagamine kodu – ja töökoha vahel.

Kolmandaks väljakutseks on sotsiaalse turvalisuse tagamine olenemata inimese elukohast, arvestades nii linna – kui maapiirkondades valitsevat eripära. Nendele kolmele suunale koondub ka sotsiaaldemokraatide fookus järgmisel KOV valimisperioodil.

Meie valitsemiskultuurist

Sotsiaaldemokraadid lähtuvad avatud valitsemise põhimõtetest. Avatud valitsemise põhimõtted sisaldavad kahte põhilist hoiakut – avatud poliitikat ja avatud partnerlust.

Avatud poliitika eesmärk on tagada poliitika kujundamise ja elluviimise usaldusväarsus ja läbipaistvus. Avatud poliitika tähendab, et sotsiaaldemokraadid ei rakenda sundparteistamist ja parteilist mahitamist. Samuti tähendab see, et sotsiaaldemokraadid kaasavad kodanikuühiskonna ja sidusgrupid otsuste langetamise, arvestavad ka nõrgemate ja väiksema esindusega sotsiaalsete gruppide huve.

Avatud partnerluse eesmärgiks on rakendada kõik ühiskonna ressursid ühiste ülesannete täitmiseks. Avatud partnerlus tähendab seda, et sotsiaaldemokraadid otsivad omavalitsuse ees seisvate ülesannete täitmisel alati partnereid kas teiste omavalitsuste, ettevõtete või kodanikeühenduse seast. Sotsiaaldemokraadid teavad, et valitsus ei tähenda mitte võimu vaid vastutust ja valitsemine ei tähenda mitte võimutsemist vaid kõikide ühiskonna osade toomist ühe laua taha nii, et igaüks saaks osaleda ja panustada temale parimal viisil.

Arvestades

- Sotsiaaldemokraatliku Erakonna põhimõtteid ja väärtusi;
- Rae vallas toimuvate arengute analüüsi;
- üldist olukorda majanduses

oleme välja töötanud SDE Rae osakonna programmi valla juhtimiseks perioodil 2013-2017. Põhirõhk on seatud Rae vallas elavate võimalikult kõikide inimeste heaolu tagamisele. Heaolu ja hea elu ei tohi olla üksikute gruppide privileegiks.

Oma programmis oleme tähtsustanud järgmiseid valdkondi:

Haridus – ülikiire rahvastiku kasv on asetanud omavalitsusele ülikiiret reageerimist vajavad ülesanded. **Ebavõrdne kohtlemine tekitab trotsi ja vastaseisu, mis ei aita edasi!**

Vabaaeg ja kultuur – kogukonna ühtsust tugevdab eelkõige tegevus tööst vabal ajal. Taastatud energia võimaldab panustada töökohal ning head saavutused töökohal kajastuvad ka valla eelarves. **Puhanud ja terve inimene on iga kogukonna puhaskasu!**

Keskkond ja planeerimine – oluline parandada buumiaegsed haavad ja vältida analoogsete haavade teket!

Tehniline taristu – oluline on tagada 21. sajandile vastavad kodanikke teenindavad võimalikult **efektiivsed** ja sealjuures võimalikult **ökonoomsed lahendused**

Turvalisus – **oluline on ennetus**, aga mõtlema peab ka sellele, kuidas operatiivselt reageerida ohuolukorra tekkimisel

Sotsiaalne kaitse – eriti oluline tagamaks kogukonna ühtsust, vältimaks kihistumist ja ebavõrdsust eriti tänases ülemaailmses tasakaalutuses. **Ei ole vaja seista vaeste eest, vaid võrduse eest ja vaesuse vastu!**

Organisatsioon – **oluline on tagada omavalitsuse professionaalne ja omakasupüüdmatu juhtimine**. Tänane arrogantsed stiil tuleb murda ja usaldus valda juhtivate institutsioonide osas taastada.

Hariduse valdkond

Sotsiaaldemokraatlik sõnum . Võimuparteide hariduspoliitika on viinud Eesti olukorda, kus hariduse kvaliteet ja kättesaadavus sõltub aina enam nii inimese elukohast, kui ka sissetulekust. Hariduslik kihistumine on saanud kurvaks tõsiasjaks. Vajalike sissetulekute puudumise ja süvenevate sotsiaalsete probleemide tõttu suureneb õpilaste väljalangemine haridussüsteemist. Omavalitsuste erinev võimekus hariduse korraldamisel on hõlmav. Kohalikud omavalitsused peavad, hoolimata puudujääkidest rahastamises, tagama maksimaalse teenuse minimaalsete vahenditega. **Lastele suunatud teenuste korraldamine on sotsiaaldemokraatliku omavalitsuste selge prioriteet ja oluline osa sotsiaalsest turvalisusest.** Lahendusi tuleb otsida nii riigi, kui ka konkreetse kohaliku omavalitsuse tasemel. Nii mitmedki lahendused peituvad omavalitsuslikus koostöös.

Rahvastiku prognoose teades juhindume oma haridusvaldkonna tegevustes järgmisel kohalike omavalituste volikogude tegevusperioodil järgmisest:

1. Tagame 2014 aastal vähemalt 240 uue hoiukoha tekke valla territooriumile.
2. Kaasame eraettevõtjad lasteaedade rajamisse.
3. Kaasame kinnisvaraarendajad vabade majade kasutusele võtmiseks. lastehoiuteenuse pakkumisel.
4. Nõuame arendajatelt arendusaladele lasteaedade rajamist (ajutiselt nõustume ka moodullasteaedadega) enne uuselanike kolimist piirkonda.
5. Toetame ja ergutame lastehoiu klastripõhise ja organiseeritud süsteemi teket.
6. Töötame välja lastehoidjate väljaõppe toetussüsteemi ja rakendame selle.
7. Töötame välja erahoius käivate laste toetamise korra ja maksame toetust summas, mis võrdub munitsipaallasteaia kohamaksu kuni 1,2 kordse suurusega.
8. Ei tõsta munitsipaallasteaias käivate laste omaosalust järgneval perioodil.
9. Vabastame lasteaiamaksust pered alates 4-ndast lapsest.
10. Teeme koostööd lastehoidudega toitlustamise ja koolituse osas.
11. Uuesalu lasteaia võtame valla hallata alates 01.08.2014.
12. Toetame plaanitud lasteaedade ehitamist.
13. Rajame Lagedile 120-kohalise lasteaia 2016 aastal.
14. Tagame perioodi 2013-2017 lõpuks munitsipaallasteaia koha 60%-le koha vajajatele.
15. Toetame Riigigümnaasiumi rajamist Rae valda Peetri piirkonda.
16. Laiendame Jüri põhikooli ja huvialakooli gümnaasiumist vabanevate ruumide arvel.
17. Toetame alternatiivsete õppeasutuste rajamise initsiatiivi, kuid ei rahasta nende rajamist.
18. Vajadusel rajame õpilaskodu Lagedile.

SDE Rae osakonna programm valla juhtimiseks perioodil 2013-2017

19. Ei toeta põhimõtteliselt koolides õppetöö kahte vahetusse viimist, va ajutise ja möödapääsmatu ning lühiajalise lahendusena.
20. Jätkame haridustöötajate väärtustamist ning taastame lisatasu maksmise õpetajatele. Lisatasu määraks kuus on 50 eurot

Vabaaja ja kultuuri valdkond

Sotsiaaldemokraatlik sõnum. Rae vald on sportlik, kultuurne ja vaba aja veetmise võimalusterohke kodukoht. Energia taastamine on oluline nii kehalises kui vaimses mõttes, energiline ja terve inimene on vallale lojaalne ja sõbralik partner!

Selleks jätkame vaba aja veetmiseks mitmekülgsede võimaluste loomist. Teeme kõik, et kaasata rajatiste finantseerimiseks erainvestoreid ja Euroopa Liidu struktuurifondide raha. Valla rolli näeme eelkõige soodsa keskkonna loojana spordi-, kultuuri- ja muude vaba aja tegevuste korraldamisel; kaasame maksimaalselt koostööpartnereid ja huvigruppe.

Püstitatud üldise eesmärgi täitmiseks juhindume järgmisel kohalike omavalituste volikogude tegevusperioodil alljärgnevalt:

Spordielu

1. Koostame ja/või ajakohastame koostöös valdkonna asjatundjatega valla sporditegevust koordineerivad õigusaktid. Sh koostame töötava sporditegevuse arengukava ja viime selle ellu.
2. Maksame sporditegevusetotust lapsevanematele ja spordiklubidele laste sportimise soodustamiseks. Tõstame toetuse 140 euroni aastas.
3. Tagame Rae Spordikeskuse töö vastavalt selle põhikirjale.
4. Koostöös spordi- ja kultuuriseltsidega korraldame laste- ja noortelaagreid ning malevaid, ajakohastame nendes osalemise tingimused.
5. Koostöös spordiklubidega korraldame rahvaspordiüritusi ja Rae valla mängu.
6. Viime sisse spordinädala Rae valla koolides.
7. Tagame Rae valla elanikele, valla haridustöötajatele ja eakatele soodsad sportimistingimused Rae Spordikeskuse spordisaalides, ujulas, jõusaalis.
8. Premeerime Rae valda maakondlikel ja üleriigilistel võistlustel esindavaid spordikollektiive ning sportlasi.
9. Tagame tasuta huviringide jätkumise valla koolides.
10. Ehitame ja/või renoveerime avalikuks tasuta kasutamiseks multifunktsionaalsed spordiväljakud Peetris (2015), Mõigus (2015), Lagedil (2015).
11. Rajame kergliiklusteed valla suurimate asulate vahel ohutuks rattasõiduks, rulluisutamiseks ja jalutamiseks (Jüri-Assaku-Peetri suunal, Jüri-Vaida suunal).
12. 2003 alustasime ja nüüd arendame edasi Jüris asuvat valgustatud pehme kattega terviserada suusatamiseks, jooksmiseks ja kõndimiseks.
13. Teeme korda ujumiskohad Vaskjalas ja Lagedil.

SDE Rae osakonna programm valla juhtimiseks perioodil 2013-2017

14. Laiendame Jüri Spordihoonet.
15. Teeme Mäda järve ümber matkaraja.
16. Koostöös era- ja kolmandasektoriga rajame Kadaka külla Lagedi prügila kinnistule ja lähialale külakeskuse ja motosportikeskuse.
17. Toetame kaasaegse multifunktsionaalse mootorisporti- ja vabaajakeskuse (sh suusatunnel) väljaehitamist Rae valda Ringi kinnistule.

Kultuurielu ja elukestev õpe

18. Korrigeerime Rae valla kodanikuühendustele toetuste eraldamise põhimõtteid ja sõlmime pikaajalised koostöölepingud kultuuri- ja vabahariduse parimaks korraldamiseks.
19. Tunnustame Rae valda maakondlikel ning üleriigilistel sündmustel ja konkurssidel esindavaid kultuurikollektiive.
20. Võtame Rae vana koolimaja aktiivsesse kasutusse ja leiame koostöös Rae Koja aktiiviga parimad lahendused sealsete tegevuste jätkamiseks.
21. Toetame Rae Huvialakooli ja Jüri kultuurikeskuse tegemistele tegemisi väljakujunenud põhimõttel.
22. Korraldame jätkuvalt traditsioonilisi ja uuenduslikke kultuuriüritusi.
23. Rajame Peetrisse ning Lagedile kultuuri- ja puhkepargi (2014).
24. Ehitame Vaida kultuurikeskuse (2016).
25. Lagedil asuva Eesti Vabadusvõitluse muuseumi territooriumi korrashoiuks eraldame regulaarselt rahalisi vahendeid.

Külaelu

26. Aitame koostöös külavanematega kaasa külaliikumise sisulisele aktiveerumisele ja tugevdamisele. Tagame läbipaistvuse MTÜ rahaasjades.
27. Toetame külade aktiivset huvi- ja sporditegevust ning projekte.
28. Kiirendame vallapoolseid tegevusi külaplatside munitsipaliseerimiseks.
29. Uuendame külade päeva traditsiooni.

Keskkond ja planeerimine

Sotsiaaldemokraatlik sõnum: Head oskused omandatakse halbadest kogemustest ning halvad kogemused tulevad vähestest oskustest.

Üldised põhimõtted

1. Oma tegevuses järgime põhimõtteid, mis kõige vähem reostaks meie ümbrust. Tegutseme arvestusega, et ka meie järeltulijatel oleks võimalik end tunda ohutult. Püüdleme tiitli „Roheline vald” poole.

SDE Rae osakonna programm valla juhtimiseks perioodil 2013-2017

2. Kinnisvaraarendus saab jätkuda planeeritult selle sõna otseses ja mitte vaid planeerimisseaduse mõttes. Tuleb arvestada kogukonna huve (vallas juba elavad inimeste ja planeeritud arendusse lisanduvate inimeste) ja eelistada neid arendaja huvidele.
3. Rae valda on oodatud ja teretunud iga arendaja, kes arvestab olemasoleva ja läbi tema arenduse lisanduva kogukonna heaolu ja avaliku huviga ning kelle eesmärk on kujundada elukeskkonda ja väärtustada Rae valla piirkondi.

Üldiseid põhimõtteid arvestades juhindume oma keskkonna- ja planeerimisalases tegevuses järgmisel kohalike omavalituste volikogude tegevusperioodil järgmisest:

1. Rajame lõpuks Jürisse jäätmejaama.
2. Toetame tiheasustusaladele koortejalutus- ja/või mänguväljakute rajamist koostöös kogukonnaga ja kogukonna poolt pakutud asukohtadesse.
3. Sõlmime arendajaga õiguslikult vettpidavad lepingud, milles kokkulepitud sotsiaalsed (aga ka väljaspool arendusala vajalikest tehnilistest lahendustest lähtuvad) kohustused tuleb täita (või garanteerida rahaliselt kohustuse mahus) enne plaanitud elu ja/või äri-tootmispindade rajamisega reaalselt alustamist.
4. Nõuame arendajatelt arendusaladel ette nähtud lasteaedade vms sotsiaalse valdkonna teenusega seotud hoonete rajamist enne arendusalal asuvate elamispindade rajamiseks ehituslubade ja/või kasutuslubade väljastamist.
5. Tagame juba planeerimise ja projekteerimise faasis väljastatud tingimustega, et arendusaladel asuvate avaliku kasutusega teede, tänavate, sademevete ja tänavavalgustuste lahendused oleksid komplekselt lahendatavad, keskkonnasõbralikud ning eksploatatsiooniliselt ökonoomsed (nn targad lahendused).
6. Tagame, et planeerimisel on prioriteet vallas elavate inimeste heaolu ja avalik huvi. Alles nende punktide täitmisel saab arvestada arendaja huviga.
7. Teeme kõik, et aidata petturarendajate ohvriks langenud kodanikke nõuga.
8. Sobivatel tingimustel osaleme arendaja poolt lõpuni viimata tehnilise taristu väljaehitamises kaasrahastajana.
9. Tõhustame kontrollivaid tegevusi nii ehitusjärelvalve osas kui ka keskkonnajärelevalve osas ja selle nimel oleme valmis ka eraldi struktuuriüksuse looma.
10. Külavanema institutsiooni vajalikkuse rõhutamiseks kaasame nad planeerimistegevusse planeeringute puhul, millised puudutavad nende juhitavaid külasid ja alevikke.
11. Algatame Lagedi ja lähiala üldplaneeringu menetluse.
12. Algatame teemaplaneeringud –
  - vajalike ja hädavajalike kergliikluslahenduste leidmiseks;
  - asulate siseste toimivate liiklusskeemide väljatöötamiseks;
  - vallasise ühistranspordi vajaduste väljaselgitamiseks ning
  - sademevee lahenduste välja töötamiseks.

SDE Rae osakonna programm valla juhtimiseks perioodil 2013-2017

13. Toetame valla lõunaosas traditsioonilise põllumajanduse jätkumist, seega ei toeta arutat ja põhjendamatut ning vaid arendaja kasumist johtuvat kinnisvaraarendust traditsioonilistele põllumajanduslikele maadele ringteest lõuna suunas
14. Toetame kohalikku põllumajanduslikku tegevust andes põllumajanduslikuks tegevuseks kasutada munitsipaalmaad.

Tehniline taristu

Sotsiaaldemokraatlik sõnum: tegevuste otsustamisel on oluline maksimaalne avaliku huvi tagamine.

Juhindume järgmisel kohalike omavalituste volikogude tegevusperioodil järgmisest:

1. Olemasolevate kõrvalteede tolmuwabaks tegemine. 100 000 euro eest aastas
2. Teede hooldusel tagame kohaliku tööjõu kasutamise.
3. Aruküla tee Jüri aleviku siseses lõigu taotleme munitsipaalomandisse ja tagame rasketranspordi alevikust välja juhtimise.
4. Kergliiklusteede rajamine vastavalt teemaplaneeringule.
5. Tagame uutes piirkondades vaid kaasaegsete (visuaalselt atraktiivne, ühtne ja kasutamisel ökonoomne) tänavavalgustuse lahenduste lubamise juba tehniliste tingimuste väljastamisel.
6. Koos teede rekonstrueerimisega vahetame ka olemasoleva tänavavalgustuse efektiivsema ja eksploatatsioonis ökonoomsema vastu.
7. Kaardistame ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni poolikud lahendused arendusaladel, selgitame välja nende korda tegemise kulud ja koostöös piirkondlike vabühendustega korrastame taristu tingimusel, et korrastatud taristu omanikuks saab valla vee-ettevõtja.
8. AS ELVESO jääb valla omandisse.
9. Korraldame vallasiseses ühistranspordi vastavalt ühistranspordi teemaplaneeringu tulemustele.
10. Selgitame vallasiseste transpordiühenduste vajaduse suundadel Uuesalu –Peetri, Uuesalu –Jüri, Jüri-Lagedi.

Turvalisuse valdkond

Sotsiaaldemokraatlik sõnum: me ei toeta levinud seisukohta „uppuja päästmine on uppuja asi“. Kõige efektiivsem on tegutseda ennetavalt ja riske mõistlikult maandavalt.

Juhindume järgmisel kohalike omavalituste volikogude tegevusperioodil järgmisest:

1. Toetame Jürisse uue pääste -ja politseihoone ehituse ideed, samuti teeme kõik, et sellega ühildatakse kiirabi teenus.

SDE Rae osakonna programm valla juhtimiseks perioodil 2013-2017

2. Targad (ökonoomsed) lahendused tänavalgustuses nii valla olemasolevate valgustuste renoveerimisel kui ka uusarenduste arendamisel.
3. Jätkame Naabrivalve toetamist.
4. Liidame Rae valla üleriigilise abitelefoni 1345 teenusega.

Sotsiaalvaldkond

Sotsiaaldemokraatlik sõnum: hoolitseme võrdselt kõikide vanuserühmade eest. Teadvustame, et me kõik saame vanaks. Taunime suhtumist, et *äraaetud hobused lastakse maha* (loe: vanaks elanud või vaesuslõksu jäänud inimesed jäetakse nende muredega üksi).

Juhindume järgmisel kohalike omavalituste volikogude tegevusperioodil järgmisest:

1. Jätkame vastsündinud ilmakodanikele sünnitoetuse maksmist võrdses summas Tallinnaga.
2. Lubame, et valla eelarvest tasutakse kõikide Rae valla registris olevate gümnaasiumiõpilaste koolilõuna kulud.
3. Tagame jätkuvalt valla kodanikke teenindavate perearstidele ruumide rendi katmise valla eelarvest ning tasume ka nende ruumide kommunaalmaksud, saades seeläbi oma kodanikele tagada kvaliteetsemat perearstiteenust.
4. Toetame Jüri ambulatooriumi rekonstrueerimist järgmise volikogu perioodi jooksul.
5. Toetame uue, kaasaegase munitsipaalnõu ehitust Jürisse. *Väljaku piirkonda vallamaja naabrusesse.*
6. Toetame valla eelarvest EELK kogudust kiriku ja kirikaia korrastamisel.
7. Viime lõpule läbirääkimised Jüri surnuaia laiendamiseks vajaliku maa soetamise osas.
8. Jätkame erinevate toetuste maksmist vajaduspõhiselt, kuid ei toeta raha eesmärgitult jagamist.
9. Taastame eakatele 60-70 eurose jõuluringituse.
10. Jätkuvalt toetame suurperesid materiaalselt.
11. Tagame eakatele abi vajavatele kodanikele kvaliteetse hoolekande teenuse.
12. Hoiame valla hooldekodu pidevalt tänapäeva nõuete tasemel.
13. Oleme avatud koostööle sotsiaalvaldkonnas naabervaldadega. Toetame koostööd Tallinna ja teiste naaberomavalitsustega rehabilitatsiooni keskuse /hooldekodu rajamist valda; vald osaleks ettevõtmises maaga.
14. Käivitame vallas sotsiaalteenuste tagasisidesüsteemi, mis võimaldab tugevdada kodanikuosalust dialoogis ning seeläbi parandada avaliku teenuse kvaliteeti.
15. Toetame jätkuvalt valda konkureeriva kaubanduse toomist, mis läbi normaalse konkurentsi toob tarbijale kvaliteetse teenuse soodsa hinnaga.
16. Alustasime 2009 Jürisse taluturu rajamiseni viivat tegevust (tervisekeskuse esisele krundile), jätkame seda tegevust kuni reaalse turu valmimiseni.

Organisatsioon ja osalusdemokraatia

Üldine sotsiaaldemokraatlik sõnum: Vallavalitsemine tähendab meile kohaliku omavalitsusüksuse vastutustundlikku juhtimist, kohustuse ja vastutuse võtmist valla kodanike ees. Kindlasti rõhutame sõnapaaris omavalitsemine sõna OMA ja mitte sõna VALITSEMINE.

Üldiseid põhimõtteid arvestades juhindume organisatsioonilises tegevuses järgmisel kohalike omavalituste volikogude tegevusperioodil järgmisest:

Üldised põhimõtted personalipoliitikas

1. Toetame spetsialistidest koosnevat vallavalitsust ja teeme kõik, et tagada vallavalitsuse personali komplekteerimise inimestest, kellel on vastava eriala kõrgharidus.
2. Rae vallavalitsuses ei ole vaja rohkem kui 2 abivallavanemat.
3. Valla juhtimise kulude kokkuhoidmise eesmärgil rakendasime perioodil 2004-2010 kvaliteedijuhtimise põhimõtteid¹. Valijalt volituste saamisel tagame nende põhimõtete prioriteetsuse taastamise.
4. Vallavalitsuse liikmetena oleme valmis kaasama liikmeid väljastpoolt vallavalitsust, aga ka ametite juhtide hulgast.
5. Valla juhtimise viime tagasi 2004-2010 kehtinud põhimõttele „*eelistada tuleb üldist huvi üksiku huvile, kuid samas tuleb leida maksimaalne tasakaal, et ka avalik huvi ei kahjustaks üksikisikut põhjuseta*“.
6. Oleme tauninud ja taunime jätkuvalt vallaametnike ja volikogu liikmete tegevust, mis johtub peaaasjalikult või ainult isiklikust huvist ja heaolust ning jätab tahaplaanile avaliku huvi ehk ühiskondliku heaolu.
7. Taunime lähenemist, et iga lisanduva liigutuse jaoks on vaja palgata uus töötaja.
8. Taunime onupojapoliitikale tuginevat personalipoliitikat, Rae valla maksumaksja ei pea kinni maksma sotsiaalseid erakondlikke töökohti.

Koostöö

9. Jätkame koostööd eri tasanditel – kaasame ka tegelikult vallavalitsemisse nii ettevõtjad, kodanikuühendused, mittetulundusühingud, külad ja alevikud läbi küla/alevike vanemate ja kortermajade elanikud läbi korteriühistute esindajate.
10. Loomme ümarlaua valla aukodanikest ja kuulame nende seisukohti valla elu korraldamiseks.

Allasutused

11. Valla allasutuste struktuur on tänaseks välja kujunenud ja ilma põhjaliku vajaduseta me ei poolda selle muutmist.

---

¹ Kirjeldasime täpselt valdkonnad, välistasime dubleerimise ning katmata alad, täpsustasime ametikirjeldused, koolitasime pidevalt ametnikke erialaselt kui ka omavalitsuse valdkonnas laiemalt, järgisime põhimõtet, et ametnik on kodaniku aitaja, taunisime põhimõtet, et kodanik vaid segab ametnikku. Taastame ka avaliku halduse põhimõtte – mis pole lubatud, see on keelatud ja ei aja seda edaspidi segamini tavaelus juurdunud põhimõttega – mis pole keelatud, see on lubatud.

SDE Rae osakonna programm valla juhtimiseks perioodil 2013-2017

12. Hästi käivitatud spordikeskust on tabanud edasiarendamise mõttes mõõn, tagame spordikeskuse arengu läbi motiveeritud juhtkonna tööle rakendamise.
13. Eesmärgil tagada haridusasutustes kvaliteedi tõus viime läbi siseauditid, mille eesmärgiks on saavutada haridusasutuste juhtkondade motivatsiooni taastamine.
14. Valla vee-ettevõtte juhtimise kaasame teadmispõhisuse, millega on võimalik ettevõtte juhtida välja poliitilise juhtimisega tekitatud mõõnast. Valla 100%-s omanduses olev ettevõtte on loodud eesmärgiga pakkuda kaugkütte- ning vee-ja kanalisatsiooniteenust. Maksimaalselt kvaliteetselt saab seda teenust pakkuda vaid juhul kui ettevõtet juhivad oma ala sisuliselt tundvad juhid. Seega on meie üks esimesi ülesandeid antud valdkonnas vee-ettevõttele pädeva juhtkonna leidmine.

SDE nimekirjast on leitavad spetsialistid erinevatele kohaliku omavalitsuse kohustuste täitmiseks vajalikele ametipostidele. Kindlasti suudame katta kiiresti kasvavas valla olulised positsioonid planeerimise valdkonnas, aga ka hariduse valdkonnas. Just need kaks olulist valdkonda on täna täiesti peata. Samuti on olemas SDE nimekirjas sobivaid kandidaate vallavanema positsiooni täitmiseks. SDE Rae osakonna esimeseks valikuks vallavanema ametikohale on Raivo Uukkivi, kes on valda juhtinud tippjuhi positsioonilt 2004 aprill-2010 jaanuar.

SDE Rae osakonna 2013-2017 programmi väljatöötamisel osalesid:

Raivo Uukkivi (haridusvaldkonna töögrupp, keskkonna ja planeerimise töögrupp) - lõpetanud Põllumajanduse Ülikooli (end. EPA) mehaanikainseneri diplomiga (1987), lõpetanud TTÜ magistrantuuri sotsiaalteaduste magistrina (2008). Rae valla poliitikasse sekkus 2002. 2004 aprill kuni 2010 jaanuar tegutses vallajuhina, sellest 2004 oktoobrini volikogu esimehena ja sealt edasi vallavanemana. Täna Rae Vallavolikogu liige ja Vihula vallavanem. Elab Aaviku külas. Täpsemat infot võimalik saada www.raivouukkivi.ee

Aadi Potter (keskkonna ja planeerimise töögrupp, hariduse töögrup) - töötanud ehitusinseneri ja töödejuhina, täna eraettevõtja. Rae Vallavolikogu liige alates 2005a. Lagedi vabakondlike organisatsioonide aktiivne liige, sh Lagedi Põhikooli hoolekogu liige. Armastab sporti teha kui ka jälgida. Hobinäitleja. Elukoht Lagedi

Krister Parbo (vabaaja ja kultuuri, hariduse, tehnilise taristu töögrupid) – Tallinna Ülikooli lõpetanud kehakultuuri õpetaja erialal, töötanud nii treeneri kui õpetajana, täna juhib Mikata Judokooli. Aastatel 2005-2009 olnud Rae Vallavolikogu liige. Elukoht Vaskjalas

Toomas Heinaru (tehnilise taristu töögrupp) – olnud Rae Vallavolikogu liige, töötanud AS ELVESO juhatajana. Kõrgem haridus.

Sulev Hermaste (turvalisuse töögrupp) - lõpetanud Tallinna Ülikooli (end TPedI) kultuurhariduse erialal ja Rahvusvahelise Sotsiaalteaduste Rakendusliku Kõrgkooli „LEX“ äriõiguse erialal. Töötanud nii kultuuriga seonduval kui ka õiguskaitsega seonduvatel ametikohtadel. Täna AS Tallinna Sadam Vanasadama grupi juhataja. Olnud Rae vallavolikogu majanduskomisjoni liige ja AS ELVESO nõukogu liige. Hobiks muusika kuulamine ja tegemine, tehnikasport, seilamine merel ja poliitika. Elukoht Jüris.

Igor Mozessov (tehnilise taristu töögrupp) - lõpetanud kõrgkooli I Studium (cum laude), töötab transpordiettevõtte Vilandert OÜ tegevdirektorina ja muuhulgas pakub väikebussiteenust ka Rae vallas. Alates 2009 Rae Vallavolikogu liige. Hobideks lugemine ja sport. Elukoht Rae külas.

Margus Abel (hariduse töögrupp) – tunnustatud kultuuritegelane, aga ka õppejõud. Muret teeb hariduse korraldus Rae vallas. Elukoht Peetris

Sirle Korka (hariduse töögrupp) - lõpetanud nii kesk- kui ka kutseõppeasutuse. Täna juhib lastehoidu Jürimari Rae vallas Jüris. Hobideks kokkamine, muusika, reisimine ja kõiksugu organiseerimine. Elukoht Jüris.

Einar Kink (vabaaja ja kultuuri töögrupp) - lõpetanud TTÜ (end TPI) autoteede erialal ja omandanud ehitusinseneri kvalifikatsiooni. Töötab täna juhatuse liikmena mööbli tootmisega tegelevas ettevõttes. Tubli tugitoolisportlane. Hobiks kalapüüdmine ja lihtsalt looduse

SDE Rae osakonna programm valla juhtimiseks perioodil 2013-2017 nautimine. Südamelähedane ka kohalik poliitika. Olnud Rae Vallavolikogu liige ja AS ELVESO nõukogu liige. Elukoht Rae külas.

Tarmo Klaar (tehnilise taristu ning vabaaja ja kultuuri töögrupid) - lõpetanud TTÜ (end TPI) ja omandanud mehaanikainseneri diplomi. Aastatel 2000-2003 juhtinud Rae valda abivallavanemana ja vallavanemana. Olnud AS ELVESO nõukogu esimees. Täna eraettevõtja. Kireks motosport. Juhtinud Kardiliitu, kommenteerinud aastaid TV-s erinevate motosarjade võistlusi. Elukoht Jüris

Raivo Kruuk (tehnilise taristu ja vabaaja ning kultuuri töögrupid) - omandanud keskkariduse Tallinna Reaalkoolis ja lõpetanud lisaks Tallinna 19 kutsekooli auto erialal. Töötanud erinevates autoteenindustes, täna juhib United Motors AS Peetri esinduse hoolduse ja remondiosakonda. Olnud nii Rae Vallavolikogu liige, erinevate volikogu komisjonide liige ning AS ELVESO nõukogu liige. Ühiskondlikult aktiivne Lagedi vabakondlikus tegevuses. Hobiks nokitsemine kodus ja tehnikasport. Vähemalt IV põlve Lagedi elanik.

Jaan Urvet (vabaaja ja kultuuri töögrupp) - lõpetanud Tallinna Ülikooli (varasemalt TPedI) kultuurharidustöötaja erialal, omandanud kunstide magistrikraadi Eesti Muusikaakadeemia Kõrgema Lavakunstikooli. Juhib Rae valla külade ja alevike vanemaid ühendavat MTÜ-d (RVKAS). Mitmekülgne kogemus kultuuriürituste korraldamisel. Elukoht Uuesalus

Sulev Puumeister (tehnilise taristu ja turvalisuse töögrupid) - lõpetanud Siseministeeriumi Akadeemia Leningradi kaugõppeosakond juristi kvalifikatsiooniga. Omab ka kvalifikatsiooni teedeehituse ja ekspluatatsiooni alal. Töötanud mitmetele õiguskaitsega ning teehitusega seotud ametikohtadel. Olnud Kopli küla külavanem. Hobiks on koerakasvatus. Põline raekas, elukoht Kopli külas

Antti-Pekka Mustonen (sotsiaalvaldkonna töögrupp) - Soome sõjaväe erukapten. 10 aastat elanud Eestis ja osalenud vabatahtlikuna erinevates sotsiaaltöö projektides. Elukoht Peetris

Margo Metste (turvalisuse töögrupp) – ettevõtja, hobideks sport, poliitika. Elukoht Jüris.

Helve Pipar (sotsiaalvaldkonna töögrupp) - omandanud keskkariduse ja töötanud juba 25 aastat AS Teede REV 2 tehnikuna ning arvestajana. Osaleb aktiivselt Transpordi Ametiühingu töös. Hobideks aiandus, käsitöö ja reisimine. Elukoht Jüris.

Anu Roop (sotsiaalvaldkonna töögrupp) – erineva töökogemusega Pildiküla asutaja tütar, kauaaegne Pildiküla külavanem. Elukoht Pildikülas

Endel Namsing (tehnilise taristu ja sotsiaalvaldkonna töögrupp) – teab kõike korteriühistutega seonduvatest probleemidest, töötanud eksperdi ja õppejõuna. Aktiivne ühiskondlikkus tegevuses. Elukoht Jüris.

Irin Klein (hariduse töögrupp) – lastehoiu omanik ja teab lastehoiust kõike. Elukoht Peetris

SDE Rae osakonna programm valla juhtimiseks perioodil 2013-2017

Peeter Böckler (tehnilise taristu töögrupp) - lõpetanud Põllumajanduse Ülikooli (end. EPA) ja omandanud insener- mehhaaniku kutse. Töötanud erinevates põllumajandusettevõtetes, olnud Vaida sovhoosi viimane direktor. Olnud aastaid Rae vallavolikogu komisjonide liige ning AS ELVESO nõukogu liige. Täna tegeleb aktiivselt vabakondlikku tegevusega ja osaleb Rae Tuletõrje- ja Päästeseltsi juhtimises. Hobideks on olnud terve elu tehnikasport ja jõudnud NSVL meistersportlase tiitlini. Viimastel aastatel kirjutanud Rae valla ajalugu ja loodust käsitlevaid raamatuid. Elukoht Vaidas.

Merike Mikk (hariduse töögruppi kaasatud ekspert) - lõpetanud Tartu Ülikooli ajakirjanduse erialal (BA), töötanud ajakirjanikuna erinevates meediakanalites, sh Rae Sõnumite toimetajana ja Rae valla pressiesindajana. Näinud Rae vallas lastearvu plahvatuslikku kasvu ning omavalitsuse jõuetust lasteaiakohtade kiires loomises, omandas lastehoidja kutse ja asutas Rae vallas esimesed lastehoiud. Tänapäevaks on lõpetanud Omnia (Espoo) koolituskeskuse perepäevahoidjana ning alustanud õpinguid Helsingi ülikoolis sotsiaaltöö erialal. Momendil töötab Espoo lasteaias.

Toomas Kasemaa (hariduse ja organisatsiooni töögruppi kaasatud ekspert). – Kauaaegne Saare maavanem, 4 lapse isana valutab südant valla hariduselu küsimustes. Elukoht Jüris.

Organisatsiooni ja osalusdemokraatia valdkonna programmi koostamisel osalesid kõik valimisnimekirjas osalejad.